

شهید سید کاظم موسوی

اسفندیار معتمدی

۱۳۶۰-۱۳۱۴

سمنان می زیست و مقبره اش زیارتگاه مردم آن سامان است. یکی از نوادگان سیدداود، از خور به شاهرود مهاجرت کرد و از روستای میامی همسر گرفت و در آن جا ساکن و صاحب فرزندی به نام **سیدباقر** شد که صاحب کمالات بود. فرزندان سیدباقر به نصیحت و وصیت او عمل کردند: «به راه تقوا و پرهیزکاری رفتند. بزرگان را حرمت نهادند، در مجالس با ادب نشستند و از انفاق فی سبیل الله کوتاهی نکردند.» او خود عامل به کار خیر بود و مجموعه ساختمانی بنا کرد و از خود آثار خیری به جا گذاشت.

یکی از نوادگان سیدباقر، به نام **حاج میرزا حسن**، از شاگردان آیت الله سیدابوالحسن اصفهانی بود که وقتی از نجف بازگشت پیش نماز مسجد میامی شد و مورد احترام فراوان مردم قرار گرفت.

آرام و آرامش بخش بود. آهسته و در نهایت ادب سخن می گفت. کوتاه و روان می نوشت. لباسش ساده و تمیز بود و اغلب در طبقات ساختمان سازمان بدون عبا حرکت می کرد و صفا و سادگی معلمی خود را در کارشناسان القا می کرد. با اخلاص و ارادت افراد را به انجام کار و وظیفه خود برمی انگیزخت. بسیار با هوش و زیرک بود و افراد صالح و کوشا و خادم را تشخیص می داد و از آن ها در هنگام لازم پشتیبانی و دفاع می کرد. این ها گوشه ای از ویژگی های انسانی شهید سیدکاظم موسوی بود.

سیدکاظم موسوی در سال ۱۳۱۴ در میامی به دنیا آمد. میامی مرکز بخش میامی از شهرستان شاهرود است. خاندان موسوی تا چند پشت از خادمان دین و راهنمایان مردم بودند. جد اعلا ی او **سیدداود**، در «خور» شهری در جنوب کویر

سید کاظم در این خاندان اصیل و مردمی تربیت شد و آموزش دید و به مقام انسانی رسید.

شش ساله بود که به مکتب رفت. در آن جا هوش و حافظه اش نمایان شد. عمویش سید اسدالله موسوی گفته بود: «سید کاظم از همه ما باهوش تر بود. ملا هر درسی را که می گفت، او با سرعت فرا می گرفت. احتیاجی به تکرار کردن درس برای او نبود. حافظه ای قوی داشت. یک روز نزد پدرم مرحوم آیت اله حاج میرزا حسن یک سورة قرآن را در حالی که شش یا هفت ساله بود، از حفظ خواند. من هم سورة ای از حفظ خواندم. آن وقت مرحوم آقا به هر کدام از ما یک اسکناس یک تومانی جایزه داد. البته شهریه مکتب خانه آن روزها کمتر از این مبلغ بود.»

سیزده ساله بود که برای ادامه تحصیل از میامی به مشهد رفت. وارد حوزه علمیه شد و در مدرسه سلیمان خان به تحصیل پرداخت. نزد استادان بزرگی چون **ادیب نیشابوری** ادبیات آموخت و رسائل و مکاسب و کفایه را در محضر **حاج شیخ هاشم قزوینی** خواند. درس خارج را در خدمت **آیت اله میلانی** بود و تحریرات استاد را به عهده گرفت و در حوزه علمیه به درجه اجتهاد رسید.

حجت الاسلام سید کاظم موسوی در سال ۱۳۴۲ به تهران رفت و در دانشکده الهیات و معارف اسلامی به ادامه تحصیل پرداخت و در رشته زبان و ادبیات فارسی و عربی فوق لیسانس گرفت (۱۳۵۰). به این ترتیب، در حوزه و دانشگاه علم آموخت و کمال یافت.

موسوی هم زمان با تحصیل، به کار پرداخت. ابتدا به تصحیح کتاب های خطی و آماده سازی برای چاپ آنها مشغول شد (۱۳۲۷). سپس به تدریس روی آورد، ابتدا در حوزه علمیه محمودیه و بعد در **دبیرستان علوی** (۱۳۴۲). در دبیرستان علوی با **علامه کرباسچیان** و استاد **رضا روزبه** همکاری شد و علوم دینی و عربی درس داد و در مسیر آموزش و پرورش جدید فعال شد، رشد یافت و به تألیف و تأسیس دست زد. مؤسس مدرسه دخترانه روشنگر (۱۳۵۰) و دبیرستان روشنگر (۱۳۵۳) در تهران شد. با همکاری استاد رضا روزبه کتاب های «عربی آسان» را نوشت. روش تدریس او در این کتاب به سرعت مورد تأیید مسئولان وزارت آموزش و پرورش قرار گرفت؛ بویژه آن که دوستانی چون شهیدان **دکتر بهشتی**، **دکتر محمدجواد باهنر** و **سید رضا برقی** در سازمان کتاب درسی و دفتر تحقیقات و برنامه ریزی درسی داشت که هم مؤثر بودند و هم مشوق.

مؤلف، در کتاب عربی آسان چنین نوشته است:

«باسمه تعالی» در سال های آخر حیات استاد روزبه کتاب عربی آسان در حوزه های علمیه و جلسات مذهبی رواج شایسته ای یافت و احساس شد که باید در قالب جدیدی با قواعد بیشتر عرضه شود و بدین منظور به تجدید نظر و تکمیل قواعد اقدام شد. ولی در اثر فقدان مرحوم استاد، متوقف گشت و سپس تدریجاً در طی یک سال، جلد اول آماده شد و به طبع آن مبادرت ورزید. این کتاب به چاپ های فراوان رسید.

جلدهای دوم، سوم و چهارم کتاب عربی آسان تا سال ۱۳۵۷ تألیف، تنظیم و تجدید چاپ و منتشر شد. از آن پس

شهید موسوی سرگرم مسئولیت های دیگری شد که از سوی رهبر انقلاب و سازمان های دولتی به وی واگذار شد.

حجت الاسلام سید کاظم موسوی در هشتم آبان ماه سال ۱۳۵۹ به ریاست سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی انتخاب شد. پیش از ایشان سه نفر، آقایان **دکتر محمدعلی امیری**، **مرتضی کتیرایی** و **شهید علی اکبر سلیمی** این مسئولیت را بر عهده داشتند. شرایط کار در آن سال ها بسیار سخت بود، اما موسوی با صبر و مردم داری و متانت به کار پرداخت و مهم ترین مسئولیت سازمانی خود را که تهیه و تألیف کتاب های درسی بود، به سامان رساند تا آن که در حادثه خون بار هفتم تیرماه سال ۱۳۶۰ به شهادت رسید و جان به جان آفرین تسلیم کرد.

شهید سید کاظم موسوی در محیط علم و ادب و دیانت پرورش یافت. با هوش و فراست فراوانی که داشت خوب آموخت. در مدرسه ای به کار پرداخت (دبیرستان علوی) که همکاران مؤثر و ارزنده داشت و قدر او و کارش را درک می کردند و سرانجام بعد از انقلاب مسئولیت هایی یافت که با متانت و درایت انجام داد و پاس دار حقوق افرادی شد که به جامعه خدمت کرده بودند. در آخر هم با جمعی شهید شد که جاودانه شدند و برای آن که نامش و رفتارش در خاطره ها بماند، مدرسه ای در منطقه ۴، در خیابان پاسداران، و نیز ساختمان شماره ۴ وزارت آموزش و پرورش، در خیابان ایرانشهر، یعنی ساختمان سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی را که خود ریاست آن را بر عهده داشت، به افتخارش «سید کاظم موسوی» نام گذاری کردند.

مسئولیت های ایشان از آغاز انقلاب تا شهادت

۱. نماینده امام در وزارت آموزش و پرورش (۱۳۵۸)
۲. مشاور عالی وزیر در زمان وزارت شهید رجایی
۳. عضویت در دادگاه تجدید نظر اداری که سبب لغو بسیاری از آرای نادرست شد
۴. عضویت در شورای انتخاب نشریه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۵. عضویت در شورای سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی
۶. عضویت در شورای سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس
۷. معاون وزیر و رییس سازمان پژوهش و برنامه ریزی درسی

تألیفات

۱. عربی آسان، جلد اول با همکاری استاد رضا روزبه.
۲. عربی آسان، جلد ۲، چاپ اول ۱۳۴۸.
۳. عربی آسان، جلد های ۳ و ۴، چاپ اول ۱۳۵۷.
۴. روش آسان در تعلیم قرآن، با همکاری استاد رضا روزبه.

تصحیحات

۱. تصحیح دیوان مرحوم آیت الله شیخ محمدحسین اصفهانی معروف به علامه کمپانی؛
۲. تصحیح ارشاد شیخ مفید؛
۳. تصحیح مجلدات اول تا چهاردهم کتاب بحار الانوار ملا محمد باقر مجلسی
۴. تصحیح و تحشیه مجلدات سی و پنجم تا چهل و دوم کتاب بحار الانوار